

właściwą teorią dla praktyki wychowawczej. Tylko filozofia jest w stanie wytknąć i wskazać stosunek doświadczenia do myślenia i skojarzyć je jako dwa człony poznania w teorii rzeczywistości. Dlatego mówi Trentowski o pedagogice filozoficznej, jako jedynej zdolnej, w oparciu o teorię rzeczywistości, postawić właściwie ideał wychowawczy i wskazać przy pomocy jakich zasad i środków można ten ideał realizować w procesie wychowania. Tak pojęta pedagogika staje się w swoich ogólnych podstawach, filozofią służącą praktyce wychowawczej, a ideał wychowawczy bezpośrednim wynikiem wniosków teorii bytu, teorii poznania i etyki. Trentowski pisze:

" Filozofia kojarząca wszędzie fizykę z metafizyką, empirię ze spekulacją, doświadczenie z unysławnością, a przeto i realność z idealnością, wystawia wreszcie następną pedagogiczną zasadę? Wychowanie twoje ma zostać realną i idealną istotą w jedni, czyli ma zostać rzeczywistym człowiekiem". 432/

Człowiek rzeczywisty Trentowskiego, nie jest prostą sumą człowieka realnego, wychowanego według głosu doświadczenia życiowego dla osiągnięcia pożytku i człowieka idealnego, wychowanego według idealnych wzorów myślenia, nie łączącego się z realnością. Realność i idealność pojmuje Trentowski inaczej. Realność jako cel wychowania, jest u niego ciałem i władzami poznawczymi ciała. W odniesieniu do tak pojętej realności mówi o wykształceniu "wszystkości" w istocie wychowanka.

Idealność to władze poznawcze duszy, które przydziela władzom ciała i łączy je z nimi. Z objaśnienia wynika, że pojmuje władze duszy jako, w ścisłym tego słowa znaczeniu, funkcje myślowe, które przy pomocy pojęć, ukształtowanych dzięki doświadczeniu, uogólniają dalej i porządkują to doświadczenie, dając głębsze rozumienie rze-